



Seminář k vedení závěrečných prací

12. 9. 2023

Ing. Otakar Ungerman, Ph.D.
doc. Ing. Pavla Vrabcová, Ph.D.

Jak začít?

Volba tématu, zadání práce

Volba tématu, zadání práce

1. Registrace tématu

- Téma musí odpovídat studijnímu programu resp. specializace studenta
- Student může navrhnout do 28. února 2024 **vlastní téma** na základě dohody s budoucím vedoucím, pouze ve výjimečných případech – např. účastníci soutěží SVOČ, SBC, spolupracující s pedagogem v projektu
- Vypsání témat do IS STAG vyučujícími a schválení vedoucím katedry do 28. února 2024
- Témata v IS STAG schválí garant programu, případně vrátí na úpravu do 10. března 2024
- Témata v IS STAG schválí děkan do 17. března 2024
- Student má možnost téma vybírat a konzultovat s vyučujícími (nikoli domluvit přidělení tématu) do 31. března 2024
- **Registrace témat** začíná v IS STAG od 1. dubna 2024 Každý student si může zaregistrovat až **tři témata**
- Vyučující přidělí téma do 15. dubna 2024. Přidělování pokračuje až do 31. října 2024

Volba tématu, zadání práce

2. Tvorba zadání závěrečné práce

- Začátkem akademického roku 2023/24 student začne vyplňovat zadání ZP
- Vedoucí práce zkontroluje údaje vložené, a popřípadě se domluví se studentem na úpravách
- Po konečných úpravách vedoucí zvolí „Učitelem schválen doplňovací podklad VŠKP“ a stiskne „Uložit“. Vedoucí práce zadání schválí do 8. října 2023
- Vedoucí katedry odsouhlasí zadání do 15. října 2023
- Následně zadání schválí děkan do 31. října 2023
- Sekretariát doplní rozsah práce a platnost zadání, student zadání vygeneruje z IS STAG sám
- Zodpovědnost za správnost vyplnění formuláře i údajů v IS STAG zůstává na studentovi
- Zadání má platnost dva roky! Na základě žádosti lze prodloužit o rok

Volba tématu, zadání práce

Student zadá do IS STAG:

- Název tématu v českém a anglickém jazyce (konkrétní název práce student může změnit a nahrát do STAGU při závěrečném nahrávání informací o ZP)
- Zásady pro vypracování v 5 bodech, které musí být v souladu s názvem a musí odpovídat tomu, co má student v ZP řešit
- Seznam doporučené literatury zpravidla 4 až 6 zdrojů (seznam s odrážkami, ne starší 10 let, minimálně 1–2 zahraniční zdroje)
- Seznam musí splňovat požadavky ČSN ISO 690:2022, podrobnosti obsahuje příloha A [směrnice č. 1/2019](#)
- Změna - Místo zdroje PROQUEST vložit konkrétní článek z indexovaného časopisu.
- Změna - Pod seznam literatury za dva odskočené řádky uvede jméno konzultanta a jeho pracovní pozice, pouze u profesně orientovaných studijních programů, pro akademický rok 2024/25 se jedná pouze o informační management
- Student zvolí „studentem dopracován doplňovací podklad VŠKP“ a stiskne „uložit“
- Vedoucí zkontroluje a schvaluje. Případně vrací studentovi k přepracování

Volba tématu, zadání práce

Student dostává informace jak psát závěrečnou práci vždy v květnu (prof. Žižka), určeno pro studenty 2. ročníku Bc studia a 1. ročníku nav. studia.

Předměty související s bakalářskou prací:

- „Práce s odborným textem“ (POT), zadává proděkan Ungerman
- „Bakalářská práce I“ (B1MS) a „Bakalářská práce II“ (B2MS), zadává vedoucí práce

Předměty související s diplomovou prací:

- „Diplomový seminář I“ (S1) zadává proděkan Ungerman
- „Diplomový seminář II“ (S2), „Diplomová práce I“ (D1MO), „Diplomová práce II“, (D2MO) zadává vedoucí práce

SII – „Předdiplomní praxe I“ (PDP1), „Předdiplomní praxe II“ (PDP2), „Diplomová práce I“ (D1SI), „Diplomová práce II“, (D2SI)

Student si předměty запиše na té katedře, na které se příslušná závěrečná práce zadává.

Odevzdání ZP dle [harmonogramu](#) – 6. května 2024, 17. června 2024, 15. prosince 2024.

Obsahová část závěrečné práce

Rozdíl BP a DP

a) **Bakalářská práce** prokazuje, že student dokáže prostudovat příslušnou literaturu a kriticky ji zhodnotit, realizovat stanovené cíle na odpovídající úrovni a sepsat o tom zprávu. Úroveň bakalářské práce odpovídá znalostem získaným během bakalářského studia.

b) **Diplomová práce** prokazuje, že student je schopen samostatně vyřešit zadaný odborný úkol související s oborem jeho mgr. studia, používat vhodné odborné postupy osvojené během studia, organizovat informace z primárních a sekundárních zdrojů do smysluplného celku a obhájit použitý přístup. DP odpovídá znalostem a kompetencím získaným během magisterského studia a dokládá zvládnutí odborné problematiky a metodiky. Finanční zhodnocení vlastního návrhu.

Cíl závěrečné práce

Každá práce musí mít jasně **definovaný cíl**, čeho chce dosáhnout:

- jeden cíl hlavní (nelze formulovat jako metodu);
- lze rozdělit na cíle dílčí nebo postupné (také nelze formulovat jako metodu).

Jednotlivé dílčí nebo postupné cíle pak vedou ve svém souhrnu k cíli hlavnímu.

Stanovený cíl (cíle) musí odpovídat požadavkům na odbornou úroveň práce:

- dostatečně ambiciózní;
- zároveň splnitelné.

Metodika

= popis postupu zpracování práce.

= přesná deklarace toho, jak student ve své práci postupoval.

- musí být zřejmé, jak se student ke svým výsledkům dopravoval;
- popsat jaké metody/co bude použito;
- jak to bude použito včetně uvedení časového postupu a podmínek provedení.

Jasná deklarace toho, jak bylo dospěno k výsledkům;

Snadno dohledatelný postup;

Lze posoudit, zda jsou výsledky průkazné, zobecnitelné, použitelné v praxi.

Metodika

Metodika musí být natolik jasná a podrobná, aby mohl kdokoli kdykoli postup zopakovat a dospěl ke stejným výsledkům:

= validita a reliabilita práce

Popis metod je vhodné pojmut jednoduše, krátkými, výstižnými větami.

Metodika

Metodika by měla obsahovat:

- popis získávání zdrojů (sekundárních i primárních) – odkud a jak;
- uvedení částí, ze kterých se skládá zkoumaný problém (faktory);
- popis obdobných využitých výzkumů;
- postup sběru dat, tvorby dotazníků, formulace srov. kritérií apod.;
- podmínky provedení výzkumu;
- popis respondentů, počet, strukturu, návratnost, specifika apod.;
- použité testy, vzorce a jejich náležitosti, způsob a účel využití;
- popis vlastního zpracování dat (SW, statistické metody apod.).

Umělá inteligence

- V souladu se [směrnici rektora č. 4/2023](#) je použití nástrojů umělé inteligence třeba v úvodu práce výslovně uvést, včetně jejich konkrétní identifikace, například větou:
- „*Při přípravě textu byl využit program ChatGPT 4.0.*“ vč. upřesnění, ve kterých konkrétních částech závěrečné práce byly využity.
- K výstupům umělé inteligence je třeba přistupovat kriticky.
- Neuvedení použití umělé inteligence se posuzuje obdobně jako plagiátorství.

Struktura závěrečné práce

Úvod

- rozsah: 1–2 strany;
- **zdůvodnění aktuálnosti** tématu;
- nastínění řešeného problému;
- cíle;
- metody (případně samostatně v kapitole Metodika);
- nastínění struktury práce.

Rešerše, zhodnocení současného stavu

- rozsah: 1/3 práce – individuálně dle tematiky;
- současný stav problematiky;
- **teoretické poznatky** vycházející z české a světové odborné literatury k danému tématu;
- charakteristiku metod a postupů.

Vlastní návrh řešení, analytická část

- rozsah: 2/3 práce;
- charakteristika organizace, v níž je ZP zpracovávána;
- specifikace souboru dat;
- vlastní řešení problému;
- výsledky;
- shrnutí výsledků, formulace přínosu práce a doporučení.

Závěr

- rozsah: 1–2 strany;
- možné je zmínit podklady z teoretické části, pokud jsou důležité;
- shrnutí základních (ale konkrétních) výstupů práce;
- nejlépe čísla (podložené výsledky);
- uvedení stěžejních výsledků a doporučení;
- shrnutí plnění cílů práce;
- doporučení;
- nehodí se obecná tvrzení.

Citace zdrojů

Citace zdrojů

Proč citovat:

- doložení orientace v tématu;
- doložení původního zdroje;
- doložení znalosti problematiky a autorů, kteří se jí věnují;
- ověřené informace potvrzené zkoumáním třetí osoby;
- dodržení zákona č. 121/2000 Sb. („Autorský zákon“);
- ochrana proti plagiátorství;
- dohledatelnost informací;
- možnost rozšíření znalostí u čtenáře.

Citace zdrojů

- Pro vytváření citací a bibliografických záznamů doporučujeme využít citační software [Zotero](#), doinstalovat [doplněk s citačním stylem TUL](#) a použít citační systém autor-datum ([TUL-iso-690-2022-ad.csl](#)).
- Video tutoriál k jeho používání v češtině lze nalézt na [YouTube](#).
- V závěrečných pracích studenti použijí citační styl ČSN ISO 690:2022.

Citace zdrojů – příklad harvardského stylu

- Armstrong (2015) uvádí...
- ...má vliv na hodnocení zaměstnanců (Koubek, 2015).
- Inflace znamená nárůst cenové hladiny (Pavelka, 2013).

U více autorů:

- Dowling a Festing (2014) uvádějí... nebo: Vrabcová et al. (2014) popisují...
- Kultura firmy má vliv na jednání zaměstnanců (Dowling a Festing, 2014) nebo: Kultura firmy má vliv na jednání zaměstnanců (Vrabcová et al., 2014).

Citace zdrojů – autor není uveden

Pokud text (např. internetová stránka) autora nemá, píše se:

- název organizace nebo webu, například (ČNB, 2023).

Často autor článku na internetových stránkách uveden je:

- v záhlaví nebo zápatí stránky či článku (píše se stejně jako autor knihy nebo článku).

Citace zdrojů – pravidla pro citování

Veškerý text, který je uveden v práci:

- zejména v teoretické části – literární rešerši;
- musí být jednoznačně identifikovatelný ve smyslu určení autora.

Možnosti:

- text (větu) původně formuloval autor, ze kterého student čerpá = nutné uvést zdroj – použít citaci;
- vlastní text studenta (například komentář k textu apod.) = text je bez citace.

Citace zdrojů – kam citaci umístit?

- na začátku věty;
- na konci věty;

Nejlépe je citovat hned od začátku věty/odstavce;

- následující věty v odstavci na původního autora stručně odkazovat;
- základní pravidlo, jak neudělat v citacích chybu.

Citace zdrojů – kam citaci umístit, příklad

- Za fluktuaci podle Hájka (2017) mohou hlavně faktory ve vztahu k manažerům. Autor dále píše, že...
- Čábelová (2017) uvádí údaje z průzkumu HR Controlling2007 společnosti PwC. Dále se zmiňuje o...
- Efektivním způsobem adaptace zaměstnanců je koučování (Armstrong, 2016). Následně autor zdůrazňuje...

Přímá a nepřímá citace

Citace nepřímá:

- tvrzení autora se formuluje do práce vlastními slovy (parafráze);

Citace přímá:

- doslovný přepis věty, tvrzení daného autora;
- je povoleno pouze krácení vět, za použití symbolu (...);
- text je naformátován v kurzívě a je opatřen uvozovkami;
- používá se když jde o stěžejní, nosné a zásadní myšlenky nebo definice, které chce autor zvýraznit – opřít o určitou autoritu a jsou důležité pro zbytek práce;
- používají se velmi vzácně a výjimečně;
- není možné, aby se celá teoretická část sestávala z textu v kurzívě.

Přímá a nepřímá citace – příklad

Původní text vypadá takto (zdroj: HELÍSEK, M. Makroekonomie. Praha: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1):

Nezaměstnaní jsou osoby splňující tři podmínky:

- nemají placené zaměstnání;
- přitom práci aktivně hledají;
- jsou ochotni do určité doby (např. 14 dní) nastoupit.

Nepřímá citace:

Helísek (2002) nezaměstnané definuje jako osoby, které nemají zaměstnání ani sebezaměstnání, práci aktivně hledají a jsou ochotni během určité doby nastoupit na pracovní místo.

Přímá citace:

Helísek (2002, s. 35) definuje nezaměstnané jako osoby, které:

- „nemají placené zaměstnání;
- přitom práci aktivně hledají;
- jsou ochotni do určité doby (např. 14 dní) nastoupit.“

Bibliografický záznam

- Souhrn údajů o citované publikaci nebo její části, umožňující její identifikaci;

Jednotlivé typy děl:

- knihy, časopisy, internetové zdroje a další;
- se citují specificky pro daný typ a uvádí se jiné specifikace.
- Metodika citování (Publi) - Mgr. Marta Zizienová, doc. Ing. Pavla Vrabcová, Ph.D., Ing. Jan Koprnický, Ph.D., Ing. Luboš Běhálek, Ph.D. ([PDF](#))

Bibliografický záznam – příklad

- BUREŠOVÁ, Jitka, 2018. *Budování loajality zákazníků ke značkám oblečení na Facebooku*. Brno: Masaryk University Press. ISBN 978-80-210-9123-8.
- RYDVALOVÁ, Petra; Ivan JÁČ; Eva KARHANOVÁ HORYNOVÁ; Eva ŠTICHHAUEROVÁ; Magdalena ZBRÁNKOVÁ et al., 2017. *Typologie a hodnocení vitality rodinného podnikání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7494-352-2.
- SEMERÁDOVÁ, Tereza a Petr WEINLICH, 2019. *Website Quality and Shopping Behavior – Quantitative and Qualitative Evidence*. Cham, Switzerland: Springer International Publishing. ISBN 978-3-030-44440-2.
- Údaj o pořadí vydání je povinný jen v případě, že se nejedná o první vydání.

Seznam literatury

- Je uváděn na konci práce za závěrem (před přílohami);
- Jednotlivé publikace (zdroje) se uvádějí v abecedním pořádku;
- Seznam zahrnuje všechny zdroje, z nichž bylo čerpáno;
- Jen skutečně citovaná literatura, nikoliv ta, která se dané problematiky týká.

Kde získat zdroje?

- Všechny uvedené skutečnosti v práci by měly být co nejaktuálnější.

Pro získání co nejnovějších zdrojů je **doporučeno**:

- navštěvovat odborné knihovny, které neustále doplňují nové tituly (např. ekonomická knihovna České národní banky, knihovna AV ČR);
- vhodné je také použití možností vyhledávání v databázích (např. ProQuest, Wiley-Blackwell apod.) nebo
- zadání klíčových slov do vyhledávače s následným tříděním zdrojů – je nutné vybírat ty kvalitní – odborné či vědecké články, e-knihy, e-books apod. (velké množství zdrojů je možné najít na Google Books nebo Google Scholar).

Kolik zdrojů použít?

Je doporučeno používat co nejvíce dostupných zdrojů;

- je nutné téma zkoumat do hloubky;
- prokázat znalost problematiky z nejrůznějších úhlů pohledu.

Pojem „literární řešerše“ má ve svém smyslu porovnávat autory / zdroje:

- nacházet mezi nimi nejen shodu;
- ale také rozpory.

Právě rozpor znamená oblast pro vlastní zkoumání;

- v rámci praktické části práce je třeba nalézt řešení a přiklonit se na jednu ze stran;
- přijmout tvrzení, nebo jej odmítnout;
- zaujmout stanovisko, které je obhajitelné.

Formální úprava

Jak se vyjadřovat?

- ZP jsou objektivními odbornými a vědeckými dokumenty;
- není v nich prostor pro osobní rovinu.

Jakékoliv tvrzení, věta je podložena:

- vlastním zkoumáním studenta (v praktické části);
- výzkumy z jiných zdrojů (v části teoretické).

Všechny skutečnosti uvedené v práci jsou podložené a postavené na pevných základech:

- není možné v pracích používat jiný, než neosobní styl (nejlépe trpný rod);
- nejedná o názor jednotlivce, ale o výsledky podložené daty.

Vlastní přínos

Každá práce musí mít přínos (BP i DP):

- rozšiřovat zvolenou problematiku;
- na základě zjištěných skutečností formulovat posun problematiky;
- platí pro teoreticky i prakticky zaměřené práce;

Stručný popis toho, co práce jako celek přinesla.

Přínos práce je možné pojmut jako doporučení:

- ve vztahu k organizaci, kde byla práce zpracovávána;
- ve vztahu k teoretickým východiskům;

Samostatná kapitola na konci praktické části nebo před závěrem (není povinné, doporučené);

Souvisí s definovaným cílem práce: cíl by měl formulovat, v jakém směru bude práce rozvíjet okruh zkoumání.

Úprava práce

Vizitka studenta:

- v českém jazyce – gramatika, formální úprava;
- jeden druh písma vč. schémat (Inter 11);
- číslování stránek – obsah je první číslovaná strana;
- typy odrážek;
- poznámky pod čarou;
- vzorce;
- kapitoly a subkapitoly;
- Příloha B Základní typografická pravidla směrnice č. 1/2019.

Úprava bakalářské práce

- šablona na [webu EF TUL](#);
- obvyklý rozsah bakalářské práce je min. 30 normostran, diplomové 65 normostran;
- titulní strany, zadání, přílohy a seznam literatury se do rozsahu nezapočítávají;
- velikost písma 11 bodů, font písma Inter;
- řádkování 1,5 řádku;
- všechny okraje 25 mm, jen okraj u hřbetu 30 mm;
- každá kapitola začíná na nové stránce;
- matematické vztahy, obrázky a tabulky se zarovnávají vlevo;
- matematické vztahy je nutno číslovat vzestupně a číslo je uvedeno v kulaté závorce na pravém okraji příslušného řádku;
- tabulky se číslovají vzestupně („Tabulka 1“), názvy tabulek se uvádějí nad tabulku zarovnané k levému okraji tabulky (velikost písma Inter 11 bodů, kurzívou);
- pod tabulkou se uvede zdroj zarovnaný k levému okraji tabulky (velikost písma Inter 9 bodů);
- obrázky, grafy a schémata se číslovají vzestupně a označují se jednotně jako „obrázek“;
- názvy se uvádějí pod obrázek, graf či schéma a zarovnávají se k levému praporku (velikost písma Inter 11 bodů, kurzíva), pod názvem se uvede zdroj zarovnaný k levému okraji obrázku, grafu, schématu (velikost písma Inter 9 bodů);
- do závěrečné práce mohou být vlepeny fotografie;
- prospekty, výkresy či jiná firemní literatura, tvoří přílohy závěrečné práce a do rozsahu se nezapočítávají.

Tabulky, grafy, obrázky

Rychlý a názorný přehled o údajích;

- používat střídmě a uváženě;
- komentovat a odkazovat v textu;
- uvádět zdroje;
- označovat a číslovat;
- nezapočítávají se do textu práce.

Časté chyby

- Stanovení cíle (zaměřován s metodou, 2 různé cíle – jiný v jádru práce a jiný v úvodu);
- Psaní v první osobě;
- Citace – chybějící, nesprávné citování, chyby v seznamu;
- Otázky v nadpisu;
- Nesplnění rozsahu;
- Obrázky, tabulky – nadbytečnost, neuvádění dle pokynů, bez komentářů a odkazu v textu;
- Popisné výsledky bez vyhodnocení, doporučení bez prvku novosti, nepodložené a chybné závěry, obecný závěr bez přínosu;
- Nesplnění cíle;
- Rozhovory by měly být součástí přílohy;
- Dotazníkové šetření – bez valných výsledků;
- Chybí/chybné interní zdroje;
- Formální správnost – zarovnání, typologické, gramatické chyby.



Děkujeme za pozornost

Ing. Otakar Ungerman, Ph.D.
doc. Ing. Pavla Vrabcová, Ph.D.